

Med erhvervsfremmereformen blev muligheden for at arbejde med OPI-partnerskaber ikke fjernet, men den blev efter vores mening gjort langt mere besværlig. Det var ikke længere muligt direkte at koble erhvervsfremme med det offentlige.

Kronik.

Er vi ved at miste de stedspecifikke styrker i arbejdet med Offentlige-Private Innovations-partnerskaber?

Majbritt Rostgaard Evald, lektor, og Ann Højbjerg Clarke, lektor, Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse, Syddansk Universitet, Kolding

Danmark har i årevis været førende blandt EU og nordiske lande i forhold til at anvende Offentlige-Private Innovations-partnerskaber (OPI-partnerskaber). Vi har anvendt OPI som en innovationstilgang, hvor offentlige og private virksomheder i fællesskab udvikler innovative løsninger, der kan løse udfordringer i den offentlige sektor.

Hvis denne førerposition skal opretholdes, skal vi i langt højere grad koble OPI-partnerskaber til de styrker, der ligger i at bedrive OPI lokalt, regionalt og nationalt.

Regeringen og DF indgik i 2018 en aftale om forenkling af erhvervsfremmesystemet. I aftalen blev regionerne skrevet ud af arbejdet med erhvervsfremme. Fremadrettet skulle erhvervsfremmeopgaven varetages af en national erhvervsfremmebestyrelse, tværkommunale og lokale erhvervscentre.

MED ERHVERVSFREMMEREFORMEN BLEV muligheden for at arbejde med OPI-partnerskaber ikke fjernet, men den blev efter vores mening gjort langt mere besværlig. Det var ikke længere muligt direkte at koble erhvervsfremme med det offentlige. Fokus flyttede ensidigt over på den enkelte virksomhed og dennes behov, og koblingen til den offentlige sektor og de samfundsmæssige udfordringer blev derfor langt mindre naturlig.

En del af koblingen mellem det offentlige og private er forsøgt styrket via de nationale klynger, som indgår i innovationssystemet. Her er fokus på at skabe rammerne for at videnbaseret innovation fra videninstitutioner kan anvendes kommercielt af iværksættere og etablerede virksomheder. Klyngerne er således katalysatorer for innovation, udvikling og vækst indenfor en række nationale styrkepositioner, idet de forsøger at samle hele økosystemer og være bindeled mellem virksomheder, videninstitutioner m.fl.

Seneste understøttende OPI-initiativ er etableringen af et nationalt Center for Offentlig-Privat Innovation, kaldet CO-PI. Staten, KL og Danske Regioner etablerede centeret via den kommunaløkonomiske aftale i 2021. CO-PI skal arbejde for at styrke den offentlige sektors innovationskapacitet og evne til at udvikle og genbruge værdifulde innovative løsninger på tværs af den offentlige sektor og skalere de bedste løsninger.

Dette skal ske ved, at CO-PI styrker samarbejdet med erhvervslivet om indkøb og udvikling af innovative løsninger til den offentlige sektor. Til formålet tager CO-PI primært afsæt i den offentlige sektors opgaveløsning og behov fremfor i den private sektors.

VORES ÆRINDE I denne kronik er ikke at begræde den nye erhvervsfremmereform, klyngernes eller CO-PIs arbejde eller fokus. Vores ærinde er at gøre opmærksom på styrkerne ved at koble lokale, regionale og nationale niveauer i arbejdet med OPI-partnerskaber. Disse stedspecifikke betingelser for at skabe innovation via OPI-partnerskaber har svære vilkår under de eksisterende rammer.

Derfor står vi i en situation, hvor vi risikerer at miste det symbiotiske forhold mellem innovationsvirkemidlet OPI-partnerskaber og de styrker, der ligger i at bedrive OPI lokalt, regionalt og nationalt.

Fokus på de stedspecifikke betingelser er afgørende for at bibeholde et solidt kendskab til lokale og regionale behov, udfordringer og muligheder. Dette gøres bedst via inddragelse af de aktører, som i det daglige har tæt kontakt med offentlige og private virksomheder eller andre aktører såsom frivillige organisationer eller patientforeninger, der ofte også indgår i OPI-partnerskaber. For at virkemidlet OPI-partnerskaber skal skabe værdi, skal der skabes lokalt og regionalt engagement og forankring.

Forskning viser, at innovationsudvikling og potentialet for vækst *ikke* foregår i et 'neutralt' geografisk rum. Kontekstuelle forudsætninger spiller en afgørende rolle. Der er således *ikke* en automatisk spilleværdi mellem de nationale, regionale og lokale niveauer, hvor de aktiviteter, der foregår på det nationale niveau, har en positiv afsmittende effekt på de andre niveauer. For at opnå afsmittende effekter, skal vi have aktive aktører i spil på *alle* niveauer.

HVIS VI SKAL lykkes med at anvende OPI-partnerskaber til at løse den række af store samfundsmæssige udfordringer, det danske og internationale samfund står overfor, er der behov for fokus på læring og de evner, der kan bearbejde viden i bred forstand. Der skal således ikke kun fokuseres på videnskabelig og teknisk viden, men også på viden der angår markedsforståelse og organisatoriske praksisser.

Her er geografisk nærhed helt central for opar-

bejdning og spredning af viden. For den viden, der skal spredes, er ofte tavs viden, som bedst spredes via personlig interaktion og tillid. Der er således et symbiotisk forhold mellem OPI og geografisk nærhed, som det nationale niveau ikke kan kompensere for. Innovation kan ikke forestås uafhængigt af placering. Samarbejdet er socialt konstrueret gennem samtaler, aktiviteter og fælles handlinger, som ofte er formet af stedbaserede behov.

Disse forhold taler for en mere stedspecifik erhvervsfremme- og innovationsindsats, hvor der sker en koordinerende indsats mellem det kommunale, regionale, nationale (og internationale) niveau. Men hvordan skabes en lokalt, regionalt og nationalt forankret OPI-indsats baseret på netværk, lokalt og regionalt engagement og kompetencer via geografisk nærhed? Vi har nogle bud, som vil gøre det lettere igen at tage initiativet til OPI-partnerskaber:

1) Mulighederne for at fremme erhvervsudvikling og innovation bør udvides, så alle niveauer kommer i spil. Det indbefatter, at midler samt generel og specialiseret erhvervsudvikling og innovation kan kanaliseres gennem de regionale og lokale niveauer til offentlige organisationer og private virksomheder. Herunder bør det understøttes, at både offentlige og private aktører kan tage initiativet til OPI-partnerskaber.

2) Mulighederne for målrettet eksperimentering bør udvides ved at understøtte lokale og regionale OPI-partnerskaber, som senere kan danne grundlag og indgå i store nationale satsninger. Kun via en bred satsning på såvel spirende tiltag som storskala-projekter kan vi sikre, at fremtidens OPI-partnerskaber reelt skaber værdi. Herunder bør nationale styrkepositioner blive suppleret med emergerende fleksible positioner.

3) Der bør skabes en stærk kobling mellem erhvervsfremme- og innovationssystemet. Hvis OPI-partnerskaber som virkemiddel skal have en effekt, er det nødvendigt, at alle aktører i økosystemet løfter i flok. Her kan CO-PI, foruden erhvervsfremme- og innovationssystemets aktører, spille en rolle som brobyggere til de økosystemer, der er relevante.

VED AT SKABE stedspecifikke betingelser via geografisk nærhed kan vi sikre, at OPI-partnerskaber, der er koblet til erhvervsudvikling og innovation, ikke får et snævert fokus, men opnår en bredde, der skaber fordele på sigt ved at ændre aktørers udsyn, tænke-måder, visioner, organisatoriske rutiner m.v. Det indebærer dog, at vi accepterer, at innovation og erhvervsudvikling er kollektive, kumulative og kontekstafhængige processer.